

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๒๖ รูป มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

๔.๕ ผลจากการสัมภาษณ์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ในบทที่ ๔ ของสารนิพนธ์เรื่องนี้มีสัญลักษณ์ย่อและความหมายของสัญลักษณ์ ดังนี้

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

SS หมายถึง ค่า Sum of Squares (ผลบวกกำลังสองของคะแนน)

Df หมายถึง ค่า Degree of freedom (ชั้นของความเป็นอิสระ)

MS หมายถึง ค่า Mean Square (ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน)

Sig. หมายถึง ค่า Significant (ระดับนัยสำคัญ)

F หมายถึง ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

t หมายถึง ค่าสถิติทดสอบที (t-test)

* หมายถึง ค่า allowable error ๐.๐๕ (ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกตาม อายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษานักธรรม การศึกษาเปรียญธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. อายุ		
๒๐-๓๐ ปี	๓๙	๓๑.๐
๓๑-๔๐ ปี	๔๕	๓๕.๗
๔๑-๕๐ ปี	๑๙	๑๕.๑
๕๑-๖๐ ปี	๑๐	๗.๙
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๓	๑๐.๓
รวม	๑๒๖	๑๐๐
๒. พรรษา		
๑-๕ พรรษา	๕๐	๓๙.๗
๖-๑๐ พรรษา	๕๔	๔๒.๙
๑๑-๒๐ พรรษา	๑๐	๗.๙
๒๑-๓๐ พรรษา	๑๒	๙.๕
รวม	๑๒๖	๑๐๐
๓. การศึกษาสามัญ		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๒	๒๕.๔
มัธยมศึกษา	๗๙	๖๒.๗
อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา	๑๕	๑๑.๙
รวม	๑๒๖	๑๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๑๒๖)

๔. การศึกษานักธรรม		
ไม่ได้นักธรรม	๒๑	๑๖.๗
นักธรรมตรี	๔๑	๓๒.๕
นักธรรมโท	๒๔	๑๙.๐
นักธรรมเอก	๔๐	๓๑.๘
รวม	๑๒๖	๑๐๐
๕. การศึกษาเปรียญธรรม		
มีเปรียญธรรม	๑๘	๑๔.๓
ไม่มีเปรียญธรรม	๑๐๘	๘๕.๗
รวม	๑๒๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกได้ดังนี้

๑. อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗ รองมา คือ มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี มีจำนวน ๓๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐ และน้อยที่สุด คือ มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี มีจำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗.๙

๒. พรรษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีพรรษาระหว่าง ๖-๑๐ พรรษา มีจำนวน ๕๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙ รองมา คือ มีพรรษาระหว่าง ๑-๕ พรรษา ปี มีจำนวน ๕๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗ และน้อยที่สุด คือ มีพรรษา ๑๑-๒๐ พรรษา มีจำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๖

๓. การศึกษาสามัญ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน ๗๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗ รองมา คือ ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔ และน้อยที่สุด คือ อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา จำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙

๔. การศึกษานักธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับนักธรรมตรี มีจำนวน ๔๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ รองมา คือ นักธรรมเอก จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗ และน้อยที่สุด คือ ไม่ได้นักธรรม จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗

๕. การศึกษาเปรียญธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ไม่มีเปรียญธรรม มีจำนวน ๑๐๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗ รองมา คือ มีเปรียญธรรม จำนวน ๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ๑.ด้านการปกครอง ๒.ด้านการศาสนศึกษา ๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๔.ด้านการเผยแผ่ ๕.ด้านการสาธารณูปการ และ ๖.ด้านการสาธารณสงเคราะห์ แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวม

(n=๑๒๖)

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการปกครอง	๓.๙๕	๐.๔๑๓	มาก
๒. ด้านการศาสนศึกษา	๓.๑๒	๐.๖๘๙	ปานกลาง
๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๓.๘๕	๐.๕๔๖	มาก
๔. ด้านการเผยแผ่	๔.๐๗	๐.๕๐๙	มาก
๕. ด้านการสาธารณูปการ	๓.๙๒	๐.๔๗๓	มาก
๖. ด้านการสาธารณสงเคราะห์	๔.๑๐	๐.๕๐๙	มาก
รวม	๓.๘๙	๐.๔๑๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยด้านที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{X} = ๔.๘๙$) ส่วนรองลงมา ได้แก่ ด้านการเผยแผ่ ($\bar{X} = ๔.๐๗$) และ ด้านที่น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการศาสนศึกษา ($\bar{X} = ๓.๑๒$)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการปกครอง

(n=๑๒๖)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครอง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการจัดประชุมพระภิกษุ เพื่ออบรมสั่งสอน ด้านวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย	๓.๙๓	๐.๖๓๕	มาก
๒. มีการออกระเบียบในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ	๓.๙๔	๐.๕๔๘	มาก
๓. มีการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแบบแผนและประเพณีอันดีงาม	๔.๐๓	๐.๕๓๖	มาก
๔. มีการกำกับดูแลพระภิกษุในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	๔.๐๒	๐.๕๗๒	มาก
๕. มีการวางแผนการดำเนินงานและโครงการพัฒนาพระภิกษุ	๓.๘๖	๐.๖๗๘	มาก
รวม	๓.๙๕	๐.๔๑๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการปกครอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๕$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ข้อที่ ๓ มีการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแบบแผนและประเพณีอันดีงาม ($\bar{X} = ๔.๐๓$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๔. มีการกำกับดูแลพระภิกษุในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = ๔.๐๒$) ส่วนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดคือ ข้อที่ ๕ มีการวางแผนการดำเนินงานและโครงการพัฒนาพระภิกษุ ($\bar{X} = ๓.๘๖$)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการศาสนศึกษา

(n=๑๒๖)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการศาสนศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการดูแลให้มีการเรียนการสอนนักธรรมและเปรียญธรรมตามหลักสูตรมหาเถรสมาคม	๓.๒๙	๐.๗๘๐	ปานกลาง
๒. มีการสรรหาและพัฒนาครูผู้สอนนักธรรมและเปรียญธรรม	๓.๐๖	๐.๗๗๗	ปานกลาง
๓. มีการจัดทุนการศึกษาให้แก่พระภิกษุที่เรียนนักธรรมและเปรียญธรรม	๓.๒๐	๐.๘๓๙	ปานกลาง
๔. มีการติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนนักธรรมและเปรียญธรรม	๓.๐๒	๐.๘๕๓	ปานกลาง
๕. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูพระผู้สอนให้มีขวัญและกำลังใจ	๓.๐๑	๐.๘๕๓	ปานกลาง
รวม	๓.๑๒	๐.๖๘๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการศาสนศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๒$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้ง ๕ ข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ข้อที่ ๑ มีการดูแลให้มีการเรียนการสอนนักธรรมและเปรียญธรรมตามหลักสูตรมหาเถรสมาคม ($\bar{X} = ๓.๒๙$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๓ มีการจัดทุนการศึกษาให้แก่พระภิกษุที่เรียนนักธรรมและเปรียญธรรม ($\bar{X} = ๓.๒๐$) ส่วนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดคือ ข้อที่ ๕ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูพระผู้สอนให้มีขวัญและกำลังใจ ($\bar{X} = ๓.๐๑$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการศึกษาสงเคราะห์

(n=๑๒๖)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการตั้งกองทุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	๓.๗๕	๐.๗๔๕	มาก
๒. มีการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ	๓.๘๓	๐.๖๖๖	มาก
๓. มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	๓.๘๗	๐.๖๓๗	มาก
๔. มีการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน	๓.๙๖	๐.๖๓๘	มาก
๕. มีการให้คำปรึกษาเรื่องการศึกษาก่อนเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	๓.๘๓	๐.๗๓๘	มาก
รวม	๓.๘๕	๐.๕๔๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้ง ๕ ข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ข้อที่ ๔ มีการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน ($\bar{X} = ๓.๙๖$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๓ มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = ๓.๘๗$) ส่วนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดคือ ข้อที่ ๑ มีการตั้งกองทุนการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = ๓.๗๕$)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการเผยแผ่

(n=๑๒๖)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการเผยแผ่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการอบรมพระภิกษุในเรื่องพระธรรมวินัย จรรยา มารยาทหรือการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี	๓.๙๖	๐.๖๕๐	มาก
๒. มีการจัดให้มีกิจกรรมการบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาและวันสำคัญแห่งชาติ	๔.๐๖	๐.๖๑๖	มาก
๓. มีการแนะนำอบรมประชาชนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมตาม หลักพระพุทธศาสนา	๔.๐๘	๐.๖๕๒	มาก
๔. มีการอบรมพระภิกษุในการเผยแผ่พระธรรม โดย การจัดให้มีการเทศน์บรรยายในวันสำคัญ	๔.๒๒	๐.๖๐๕	มาก
๕. มีการแนะนำอบรมประชาชนให้เข้าใจใน ศาสนพิธีให้ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	๔.๐๐	๐.๖๙๓	มาก
รวม	๔.๐๗	๐.๕๐๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการเผยแผ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้ง ๕ ข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ข้อที่ ๔ มีการอบรมพระภิกษุในการเผยแผ่พระธรรม โดย การจัดให้มีการเทศน์บรรยายในวันสำคัญ ($\bar{X} = ๔.๒๒$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๓ มีการแนะนำอบรมประชาชนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = ๔.๐๘$) ส่วนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดคือ ข้อที่ ๑ มีการอบรมพระภิกษุในเรื่องพระธรรมวินัย จรรยา มารยาทหรือการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = ๓.๙๖$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการสาธารณูปการ

(n=๑๒๖)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการสาธารณูปการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการวางแผนในการก่อสร้างอาคารเสนาสนะภายในวัด	๓.๘๔	๐.๖๕๐	มาก
๒. มีการหาทุนในการก่อสร้างอาคารและสาธารณูปการ	๓.๙๐	๐.๖๑๗	มาก
๓. มีการจัดการควบคุมสิ่งปลูกสร้างภายในวัดให้เป็นระเบียบ	๓.๙๐	๐.๕๙๑	มาก
๔. มีการดูแลซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรม	๓.๙๙	๐.๖๒๖	มาก
๕. มีการประสานระหว่างวัดกับบ้าน เรื่องการบูรณปฏิสังขรณ์การสาธารณูปการภายในวัด	๓.๙๕	๐.๖๖๘	มาก
รวม	๓.๙๒	๐.๔๗๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการสาธารณูปการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๒)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้ง ๕ ข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ข้อที่ ๔ มีการดูแลซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรม ($\bar{X}$ = ๓.๙๙) รองลงมาคือ ข้อที่ ๕ มีการประสานระหว่างวัดกับบ้าน เรื่องการบูรณปฏิสังขรณ์การสาธารณูปการภายในวัด ($\bar{X}$ = ๓.๙๕) ส่วนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดคือ ข้อที่ ๑ มีการวางแผนในการก่อสร้างอาคารเสนาสนะภายในวัด ($\bar{X}$ = ๓.๘๔)

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสาธารณสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการจัดทำถนนภายในวัดให้สะอาด สะดวกแก่การสัญจรไปมา	๔.๑๐	๐.๖๒๕	มาก
๒. มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ภายในวัดเช่น ประวัติวัด กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น	๔.๑๒	๐.๖๑๕	มาก
๓. มีการสนับสนุนให้มีอาสาสมัครในการสอดส่องดูแลและพิทักษ์พระพุทธศาสนา	๔.๐๘	๐.๖๒๗	มาก
๔. มีการส่งเสริมงานสาธารณสงเคราะห์แก่ชุมชน เช่น การสร้างศาลาเอนกประสงค์ การขุดบ่อน้ำป้องกันภัยแล้ง เป็นต้น	๔.๐๘	๐.๖๒๗	มาก
๕. มีการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย	๔.๑๓	๐.๖๒๔	มาก
รวม	๔.๑๐	๐.๕๐๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทั้ง ๕ ข้ออยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ข้อที่ ๕ มีการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ($\bar{X} = ๔.๑๓$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๒ มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ภายในวัดเช่น ประวัติวัด กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ($\bar{X} = ๔.๑๒$) ส่วนที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด มี ๒ ข้อ คือ ข้อที่ ๓ มีการสนับสนุนให้มีอาสาสมัครในการสอดส่องดูแล และพิทักษ์พระพุทธศาสนา และ ข้อ ๔ มีการส่งเสริมงานสาธารณสงเคราะห์แก่ชุมชน เช่น การสร้างศาลาเอนกประสงค์ การขุดบ่อน้ำป้องกันภัยแล้ง เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๐๘$)

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษานักธรรม และการศึกษาเปรียญธรรม แสดงโดยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (f-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ แสดงระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.
๒๐-๓๐ ปี	๓๙	๔.๖๗	๐.๔๗๐
๓๑-๔๐ ปี	๔๕	๔.๕๒	๐.๓๔๒
๔๑-๕๐ ปี	๑๙	๔.๕๙	๐.๓๔๙
๕๑-๖๐ ปี	๑๐	๔.๘๒	๐.๔๑๐
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๓	๔.๕๐	๐.๔๘๕
รวม	๑๒๖	๔.๖๐	๐.๔๑๑

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ในภาพรวมจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๐๙	๔	๐.๒๗๗	๑.๖๗๔	๐.๑๖๐
ภายในกลุ่ม	๒๐.๐๔๓	๑๒๑	๐.๑๖๖		
ผลรวม	๒๑.๑๕๒	๑๒๕			

จากตารางที่ ๔.๙, ๔.๑๐ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน (อายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี $\bar{X}$ = ๔.๖๗, อายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี $\bar{X}$ = ๔.๕๒, อายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี $\bar{X}$ = ๔.๕๙, อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี $\bar{X}$ = ๔.๘๒, อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป $\bar{X}$ = ๔.๕๐) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกตามพรรษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

พรรษา	n	$\bar{X}$	S.D.
๑-๕ พรรษา	๕๐	๔.๖๔	๐.๓๘๔
๖-๑๐ พรรษา	๕๔	๔.๕๔	๐.๔๔๓
๑๑-๒๐ พรรษา	๑๐	๔.๕๖	๐.๒๖๘
๒๑-๓๐ พรรษา	๑๐	๔.๘๔	๐.๔๔๓
๓๑ พรรษาขึ้นไป	๒	๔.๒๘	๐.๒๘๓
รวม	๑๒๖	๔.๖๐	๐.๔๑๑

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ในภาพรวม จำแนกตามพรรษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๕๔	๔	๐.๒๖๓	๑.๕๘๖	๐.๑๘๒
ภายในกลุ่ม	๒๐.๐๙๘	๑๒๑	๐.๑๖๖		
ผลรวม	๒๑.๑๕๒	๑๒๕			

จากตารางที่ ๔.๑๑, ๔.๑๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน (พรรษาระหว่าง ๑-๕ พรรษา $\bar{X} = ๔.๖๔$, พรรษาระหว่าง ๖-๑๐ พรรษา $\bar{X} = ๔.๕๔$, พรรษาระหว่าง ๑๑-๒๐ พรรษา $\bar{X} = ๔.๕๖$, พรรษาระหว่าง ๒๑-๓๐ พรรษา $\bar{X} = ๔.๘๔$, พรรษา ๓๑ ปีขึ้นไป $\bar{X} = ๔.๒๘$) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสามัญต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกตามการศึกษาสามัญของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

การศึกษาสามัญ	n	$\bar{X}$	S.D.
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๒	๔.๖๖	๐.๔๔๕
มัธยมศึกษา	๗๙	๔.๕๔	๐.๓๙๒
อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา	๑๕	๔.๗๖	๐.๓๙๙
รวม	๑๒๖	๔.๖๐	๐.๔๑๑

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาสามัญของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๗๒	๒	๐.๓๘๖	๒.๓๓๐	๐.๑๐๒
ภายในกลุ่ม	๒๐.๓๘๐	๑๒๓	๐.๑๖๖		
ผลรวม	๒๑.๑๕๒	๑๒๕			

จากตารางที่ ๔.๑๓, ๔.๑๔ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน (การศึกษาสามัญ ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ ๖ $\bar{X}$ = ๔.๖๖, การศึกษาสามัญ มัธยมศึกษา $\bar{X}$ = ๔.๕๔, การศึกษาสามัญ อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา $\bar{X}$ = ๔.๗๖) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีการศึกษานักธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกตามการศึกษานักธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

การศึกษานักธรรม	n	$\bar{X}$	S.D.
ไม่ได้้นักธรรม	๒๑	๔.๕๗	๐.๔๔๘
นักธรรมตรี	๔๑	๔.๔๘	๐.๓๙๒
นักธรรมโท	๒๔	๔.๖๐	๐.๓๘๓
นักธรรมเอก	๔๐	๔.๗๕	๐.๓๙๘
รวม	๑๒๖	๔.๖๐	๐.๔๑๑

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ในภาพรวมจำแนกตามการศึกษานักธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๕๔	๓	๐.๔๘๕	๓.๐๐๒	๐.๑๓๓
ภายในกลุ่ม	๑๙.๖๙๘	๑๒๒	๐.๑๖๑		
ผลรวม	๒๑.๑๕๒	๑๒๕			

จากตารางที่ ๔.๑๕, ๔.๑๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน (การศึกษานักธรรม ไม่ได้นักธรรม $\bar{X} = ๔.๕๗$, การศึกษานักธรรม นักธรรมตรี $\bar{X} = ๔.๔๘$, การศึกษานักธรรม นักธรรมโท $\bar{X} = ๔.๖๐$, การศึกษานักธรรม นักธรรมเอก $\bar{X} = ๔.๗๕$) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกตามการศึกษาเปรียญธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๒๖)

ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการ ในอำเภอ บ้านตาก จังหวัดตาก	การศึกษาเปรียญธรรม				t	Sig.
	มีเปรียญธรรม (๑๘ รูป)		ไม่มีเปรียญธรรม (๑๐๘ รูป)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
รวม	๔.๕๙	๐.๓๘๐	๔.๖๐	๐.๔๑๗	-๐.๐๓๒	๐.๙๗๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t – test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน (มีเปรียญธรรม $\bar{X} = ๔.๕๙$, ไม่มีเปรียญธรรม $\bar{X} = ๔.๖๐$) มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการ
บริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดย
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕ ดังต่อไปนี้

(n = ๑๒๖)							
สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t-test	ค่า F-test	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	อายุ	ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	-	๑.๖๗๔	๐.๑๖๐	-	✓
๒.	พรรษา	ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	-	๑.๕๘๖	๐.๑๘๒	-	✓
๓.	การศึกษา สามัญ	ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	-	๒.๓๓๐	๐.๑๐๒	-	✓
๔.	การศึกษา นักธรรม	ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	-	๓.๐๐๒	๐.๑๓๓	-	✓
๕.	การศึกษา เปรียญ ธรรม	ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	-๐.๐๓๒	-	๐.๙๗๕	-	✓

จากตารางที่ ๔.๑๘ สรุปได้ว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ
พระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกได้ดังนี้

พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์
ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์
ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก จำแนกเป็นรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๙ - ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๑๙ ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการปกครอง

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑	ขาดความเด็ดขาดในการดูแลอย่างทั่วถึงและยังย่อหย่อนในการปกครองเกินไป	๗
๒	พระภิกษุผู้บวชใหม่ไม่ให้ความเคารพพระภิกษุผู้บวชก่อน	๕
๓	พระลูกวัดไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส	๔

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการปกครอง มากที่สุด คือ ขาดความเด็ดขาดในการดูแลอย่างทั่วถึงและยังย่อหย่อนในการปกครองเกินไป จำนวน ๗ รูป รองลงมา คือ พระภิกษุผู้บวชใหม่ไม่ให้ความเคารพพระภิกษุผู้บวชก่อน จำนวน ๕ และน้อยที่สุด คือ พระลูกวัดไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส จำนวน ๔ รูป

ตารางที่ ๔.๒๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการใน
อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการปกครอง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับเจ้าคณะอำเภอจนถึงระดับเจ้า อาวาสต้องมีความเด็ดขาดและความชัดเจนในเรื่องการ บังคับใช้กฎระเบียบในการปกครองในแต่ละวัด	๗
๒	พระภิกษุผู้บวชใหม่ต้องให้ความเคารพพระภิกษุผู้บวชก่อน ตามพระธรรมวินัยที่บัญญัติไว้	๕
๓	พระลูกวัดต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส และต้อง ปฏิบัติตนที่ดีต่อผู้บังคับบัญชาในเรื่องการให้เคารพเชื่อฟัง	๔

จากตารางที่ ๔.๒๐ ข้อเสนอแนะแนวทางในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์
ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการปกครอง มากที่สุด คือ ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับ
เจ้าคณะอำเภอจนถึงระดับเจ้าอาวาสต้องมีความเด็ดขาดและความชัดเจนในเรื่องการบังคับใช้
กฎระเบียบในการปกครองในแต่ละวัด จำนวน ๗ รูป รองลงมา คือ พระภิกษุผู้บวชใหม่ต้องให้ความ
เคารพพระภิกษุผู้บวชก่อนตามพระธรรมวินัยที่บัญญัติไว้ จำนวน ๕ รูป และน้อยที่สุด คือ พระลูกวัด
ต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส และต้องปฏิบัติตนที่ดีต่อผู้บังคับบัญชาในเรื่องการให้เคารพ
เชื่อฟัง จำนวน ๔ รูป

ตารางที่ ๔.๒๑ ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระ
สังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการศาสนศึกษา

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑	ขาดอุปกรณ์ศึกษา เช่น หนังสือเรียนที่เกี่ยวกับนักธรรมและ เปรียญธรรม เป็นต้น	๕
๒	การเดินทางที่ไม่ค่อยสะดวกในการไปเรียนของพระภิกษุ สามเณร	๓
๓	ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน และครูผู้สอนนักธรรมและ เปรียญธรรม	๒

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในประสิทธิภาพ
การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการปกครอง มากที่สุด คือ
ขาดอุปกรณ์ศึกษา เช่น หนังสือเรียนที่เกี่ยวกับนักธรรมและเปรียญธรรม เป็นต้น จำนวน ๕ รูป
รองลงมา คือ การเดินทางที่ไม่ค่อยสะดวกในการไปเรียนของพระภิกษุสามเณร จำนวน ๓ และ
น้อยที่สุด คือ ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน และครูผู้สอนนักธรรมและเปรียญธรรม จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ
ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก **ด้านการศาสนาศึกษา**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	เจ้าอาวาสต้องเป็นธุระเรื่องการจัดหาหนังสือเรียนให้กับพระภิกษุสามเณรเพื่อได้ใช้ในการเรียนนักระธรรมและเปรียญธรรม	๕
๒	จัดหายานพาหนะในการเดินทางของพระภิกษุสามเณรเพื่อที่จะได้สะดวกในการเดินทางไปเรียน	๓
๓	ควรจัดหาครูสอนนักระธรรมและเปรียญธรรมที่มีประสิทธิภาพในการสอน	๒

จากตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะแนวทางในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการศาสนาศึกษา มากที่สุด คือ เจ้าอาวาสต้องเป็นธุระเรื่องการจัดหาหนังสือเรียนให้กับพระภิกษุสามเณรเพื่อได้ใช้ในการเรียนนักระธรรมและเปรียญธรรม จำนวน ๕ รูป รองลงมา คือ จัดหายานพาหนะในการเดินทางของพระภิกษุสามเณร เพื่อที่จะได้สะดวกในการเดินทางไปเรียน จำนวน ๓ รูป และน้อยที่สุด คือ ควรจัดหาครูสอนนักระธรรมและเปรียญธรรมที่มีประสิทธิภาพในการสอน จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๔.๒๓ ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก **ด้านการศึกษาสงเคราะห์**

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑	ขาดงบประมาณการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกนักระธรรม เปรียญธรรม และสายสามัญสำหรับพระภิกษุสามเณร	๖
๒	การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่สอบธรรมศึกษาได้ยังไม่มากเท่าที่ควร	๔
๓	การสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างน้อย	๓

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มากที่สุด คือ ขาดงบประมาณการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม เปรียญธรรม และสายสามัญสำหรับพระภิกษุสามเณร จำนวน ๖ รูป รองลงมา คือ การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่สอบธรรมศึกษาได้ยังไม่มากเท่าที่ควร จำนวน ๔ และน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างน้อย จำนวน ๓ รูป

ตารางที่ ๔.๒๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ด้านการศึกษาสงเคราะห์

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	จัดหางบประมาณการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม เปรียญธรรม และสายสามัญสำหรับพระภิกษุสามเณร	๖
๒	ควรมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่สอบธรรมศึกษา เพื่อเป็นกำลังใจสำหรับนักเรียนที่สอบผ่านในแต่ละระดับ	๔
๓	ควรมีการสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนให้มีการศึกษาในระดับที่สูงๆ ขึ้นไป	๓

จากตารางที่ ๔.๒๔ ข้อเสนอแนะแนวทางในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มากที่สุด คือ จัดหางบประมาณการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม เปรียญธรรม และสายสามัญสำหรับพระภิกษุสามเณร จำนวน ๖ รูป รองลงมา คือ ควรมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่สอบธรรมศึกษา เพื่อเป็นกำลังใจสำหรับนักเรียนที่สอบผ่านในแต่ละระดับ จำนวน ๔ รูป และน้อยที่สุด คือ ควรมีการสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนให้มีการศึกษาในระดับที่สูงๆ ขึ้นไป จำนวน ๓ รูป

ตารางที่ ๔.๒๕ ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ
พระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการเผยแผ่

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑	การจัดอบรมให้แก่พระภิกษุสามเณรและศาสนิกชนทั่วไปยัง ค่อนข้างน้อย	๕
๒	การเผยแผ่ธรรมเสียงตามสายของวัด และการจัดสื่อสิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับธรรมะยังค่อนข้างน้อย	๓
๓	พระภิกษุผู้บวชใหม่ยังขาดการอบรมพระธรรมวินัย จรรยา มารยาท	๒

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในประสิทธิภาพ
การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการเผยแผ่ มากที่สุด คือ
การจัดอบรมให้แก่พระภิกษุสามเณรและศาสนิกชนทั่วไปยังค่อนข้างน้อย จำนวน ๕ รูป รองลงมา
คือ การเผยแผ่ธรรมเสียงตามสายของวัด และการจัดสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับธรรมะยังค่อนข้างน้อย
จำนวน ๓ รูป และน้อยที่สุด คือ พระภิกษุผู้บวชใหม่ยังขาดการอบรมพระธรรมวินัย จรรยามารยาท
จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๔.๒๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ
พระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการเผยแผ่

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	ควรให้พระภิกษุสามเณรและศาสนิกชนทั่วไป ได้มีการจัด อบรมธรรมะหรือหลักการปฏิบัติหรือควรจัดให้มีการสนทนา ธรรมกันตามสมควร โดยจะจัดในรูปแบบการอบรมหรือเข้า ค่ายไปปฏิบัติธรรม	๕
๒	ควรมีการเผยแผ่ธรรมเสียงตามสายของวัด และการจัดสื่อ สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับธรรมะให้มากยิ่งขึ้น	๓
๓	พระภิกษุผู้บวชใหม่ต้องได้รับการอบรมพระธรรมวินัย จรรยา มารยาท จากพระอาจารย์หรือเจ้าอาวาสอย่างสม่ำเสมอ	๒

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการเผยแผ่ มากที่สุด คือ ควรให้พระภิกษุสามเณรและศาสนิกชนทั่วไป ได้มีการจัดอบรมธรรมะหรือหลักการปฏิบัติหรือควรจัดให้มีการสนทนาธรรมกันตามสมควร โดยจะจัดในรูปแบบการอบรมหรือเข้าค่ายไปปฏิบัติธรรม จำนวน ๕ รูป รองลงมา คือ ควรมีการเผยแผ่ธรรมเสียงตามสายของวัด และการจัดสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับธรรมะให้มากยิ่งขึ้น จำนวน ๓ รูป และน้อยที่สุด คือ พระภิกษุผู้บวชใหม่ต้องได้รับการอบรมพระธรรมวินัยจรรยา มารยาท จากพระอาจารย์หรือเจ้าอาวาสอย่างสม่ำเสมอ จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๔.๒๗ ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณูปการ

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑	ขาดปัจจัยในการทำนุบำรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่	๗
๒	เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันเรื่องการจัดการการดำเนินงาน	๔
๓	ขาดความร่วมมือกันทั้งสองด้านคือ วัดกับบ้าน	๒

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณูปการ มากที่สุด คือ ขาดปัจจัยในการทำนุบำรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ จำนวน ๕ รูป รองลงมา คือ เกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันเรื่องการจัดการการดำเนินงาน จำนวน ๓ รูป และน้อยที่สุด คือ ขาดความร่วมมือกันทั้งสองด้านคือ วัดกับบ้าน จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๔.๒๘ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณูปการ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	สร้างศรัทธาจากในหลายๆ พื้นที่ เพื่อหางบประมาณปัจจัยมาทำการทำนุบำรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่และเสนาสนะ	๗
๒	อธิบายสร้างความเข้าใจแล้วต้องทำงาน และดำเนินงานให้โปร่งใสทุกเรื่อง	๔
๓	คณะสงฆ์และผู้นำชุมชนควรมีการปรึกษาหารือกัน เพื่อสร้างความเข้าใจทั้งสองฝ่ายระหว่างบ้านกับวัด	๒

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณูปการ มากที่สุด คือ สร้างศรัทธาจากในหลายๆ พื้นที่ เพื่อหางบประมาณปัจจัยมาทำการทำนุบำรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่และเสนาสนะ จำนวน ๕ รูป รองลงมา คือ อธิบายสร้างความเข้าใจแล้วต้องทำงาน และดำเนินงานให้โปร่งใสทุกเรื่อง จำนวน ๓ รูป และน้อยที่สุด คือ คณะสงฆ์และผู้นำชุมชนควรมีการปรึกษาหารือกันเพื่อสร้างความเข้าใจทั้งสองฝ่ายระหว่างบ้านกับวัด จำนวน ๒ รูป

ตารางที่ ๔.๒๙ ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน
๑	ขาดจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้แก่ชาวบ้าน	๖
๒	ขาดการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ด้วยการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน	๔
๓	การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชนยังน้อยเกินไป	๓

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มากที่สุด คือ ขาดจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้แก่ชาวบ้าน จำนวน ๖ รูป รองลงมา คือ ขาดการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ด้วยการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน จำนวน ๔ รูป และน้อยที่สุด คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชนยังน้อยเกินไป จำนวน ๓ รูป

ตารางที่ ๔.๓๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑	จัดตั้งกองทุนให้แก่ชาวบ้าน เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้	๖
๒	ควรมีการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้มีความเจริญ	๔
๓	ควรมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชน ซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์	๓

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มากที่สุด คือ จัดตั้งกองทุนให้แก่ชาวบ้าน เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ จำนวน ๕ รูป รองลงมา คือ ควรมีการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนให้มีความเจริญ จำนวน ๓ รูป และน้อยที่สุด คือ ควรมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชน ซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ จำนวน ๒ รูป

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก ใน ๖ ด้าน คือ ๑.ด้านการปกครอง ๒.ด้านการศาสนศึกษา ๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๔.ด้านการเผยแผ่ ๕.ด้านการสาธารณูปการ และ ๖.ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน ๗ ท่าน ดังต่อไปนี้

๔.๕.๑ ด้านการปกครอง

ให้พระภิกษุสามเณรประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ เพื่อเป็นเนืองนิจของพุทธศาสนิกชน และเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไป^๑ เจ้าอาวาสมีระเบียบการปกครองวัดตามระเบียบและกฎหมายเถรสมาคมตามพระธรรมวินัย และระเบียบตามอาณัติสงฆ์หนเหนือ และปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ มีการสั่งสอนให้พระภิกษุสามเณร และศิษย์วัดรู้จักรับผิดชอบ มีความยึดมั่นในศีลธรรม วัฒนธรรม ตลอดจนให้รู้คุณค่าของวัด และพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง^๒ มีการประชุมพระภิกษุสามเณรภายในวัดเป็นประจำทุกๆ เดือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัด และเพื่อความสามัคคีภายในวัด ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส ต้องปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการเคารพเชื่อฟัง พระเถระผู้ใหญ่ควรมีการพูดคุยหรือสั่งสอนเรื่องพระธรรมวินัยแก่พระใหม่หรือสามเณรตามความสมควร^๓ ควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์ ไวยาวัจกรวัด กรรมการวัด และประชาชนในเขตอำเภอยังน้อยเดือนละครั้ง เพื่อชี้แจงแนวทางและการแก้ไขในการปกครองและการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^๔ ต้องดูแลพระภิกษุสามเณร

^๑สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิาคม วิ. (สาย กิตติปาโล), เจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๒สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ศีลคุณ (เวช ปภากรโ), รองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๓สัมภาษณ์ พระครูโสภณชยาภรณ์ (มนู โยโสโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๔สัมภาษณ์ พระครูวิศาลกิจจานุวัตร (ประดับ อุตตสาโร), เจ้าคณะอำเภอสองแคว สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

ภายใต้การปกครองอย่างเป็นธรรม และควรออกกฎระเบียบปฏิบัติของศิษย์วัดและผู้อาศัยอยู่ภายในวัดพร้อมกับบทลงโทษเมื่อทำผิดอย่างชัดเจน^๕

อีกทั้งควรดูแลคณะสงฆ์ให้อยู่ในระเบียบวินัยสงฆ์ให้เป็นอย่างดี เพื่อให้พระพุทธานุชาเจริญรุ่งเรืองตลอดไป การปกครองต้องไม่ย่อหย่อน ต้องเข้มงวด ถ้าจะให้ดีต้องเพิ่มข้อปฏิบัติในการปกครองให้มากขึ้น เพราะว่าพระภิกษุบางวัดยังไม่ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายของคณะสงฆ์ตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะพระภิกษุผู้บวชใหม่ยังไม่ค่อยให้ความเคารพนับถือพระภิกษุผู้ที่มีพรรษามากกว่า เพราะฉะนั้น คณะสงฆ์อำเภอบางกระทุ่มต้องเพิ่มข้อปฏิบัติในการปกครองเพื่อให้คณะสงฆ์มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและดีงามต่อไป^๖ เจ้าอาวาสควรออกกฎระเบียบข้อบังคับห้ามมิให้มีพระภิกษุสามเณรในวัดขับขี่ยานพาหนะด้วยตนเอง พร้อมทั้งต้องทำตามหลักพระธรรมวินัยตามที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้อย่างเคร่งครัดทุกประการ พระภิกษุผู้บวชใหม่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในวินัยทางคณะสงฆ์ อีกทั้งยังไม่ค่อยประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ทางผู้ปกครองคณะสงฆ์ของอำเภอบางกระทุ่มควรเพิ่มข้อกำหนดกฎเกณฑ์ให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบและเรียบร้อยดีงามในการปกครองคณะสงฆ์ต่อไป^๗

๔.๕.๒ ด้านการศาสนศึกษา

ให้พระภิกษุสามเณรมีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในอำเภอบางกระทุ่ม และส่งเสริมให้ประชาชนในเขตของอำเภอบางกระทุ่ม ที่เข้ามาบวชใหม่ได้ศึกษานักธรรมชั้นตรีในช่วงเข้าพรรษา และจัดอบรมพระนวกภูมิในช่วงพรรษาทุกปี และส่งเสริมสถานศึกษาที่มีเด็กนักเรียน ให้ได้เข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท เอก^๘ จัดสร้างหรือหาสถานที่ที่ศึกษาให้พอเพียงต่อการศึกษาเพื่อเป็นที่เรียนของพระภิกษุสามเณร เจ้าอาวาสควรให้การสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม แผนกบาลี และทางโลก แก่พระภิกษุสามเณรอย่างเต็มความสามารถ และส่งเสริมการเรียนธรรมศึกษาแก่เด็กนักเรียนเพื่อให้ได้เข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท เอก และควรมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและเด็กนักเรียนที่สอบผ่านเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ^๙ ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนนักธรรม บาลี และธรรมศึกษาภายในวัดให้กับพระภิกษุสามเณรและนักเรียน และควรสนับสนุนให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถขึ้นมาเป็นครูสอนนักธรรมและเป็นครูสอนบาลี ควรจัดให้วัดจัดการเรียนการสอนนักธรรมและบาลีอย่างเป็นระบบ และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน

^๕สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง ปุณณกุสโล, เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๖สัมภาษณ์ พระมหาสุทัศน์ อุชฺจาโร, เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๗สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ หมวดไธสง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๘สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิธรรมา วิ. (สาย กิตติปาโล), เจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๙สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ศีลคุณ (เวช ปภากรโ), รองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

และนักเรียนได้เรียนธรรมศึกษาอย่างทั่วถึง^{๑๐} และต้องส่งเสริมในการศึกษาให้พระภิกษุเรียนพระธรรมวินัยและธรรมะควบคู่ไปกับการเรียนนักธรรมและบาลีด้วย^{๑๑}

ด้านการศาสนศึกษาในคณะสงฆ์อำเภอบางกระทุ่มถือว่าเป็นไปตามแบบแผนของทางมหาเถรสมาคม เพราะได้มีการสนับสนุนให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนนักธรรมและการศึกษาสามัญ แต่ควรเพิ่มการเรียนบาลีและเพิ่มครูสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกนักธรรมและแผนกบาลี เพื่อให้พระภิกษุสามเณรในอำเภอบางกระทุ่ม มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก^{๑๒} จัดให้มีพระภิกษุสามเณรเรียนนักธรรมช่วงเช้าพรรษาเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ชั้นธรรมชั้นตรี โท เอก เป็นต้น^{๑๓} แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การศาสนศึกษายังไม่ค่อยมีการบังคับ และพระภิกษุไม่ค่อยสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับนักธรรม เพราะยังขาดครูผู้สอน ทางเจ้าปกครองคณะสงฆ์ควรสนับสนุนและเพิ่มครูสอนนักธรรมให้มากขึ้นและต้องมีการบังคับให้พระภิกษุสามเณรในแต่ละวัดเรียนนักธรรมและบาลี พร้อมทั้งต้องสนับสนุน ส่งเสริม ให้เรียนการศึกษามัธยมศึกษาในระดับต่าง ๆ เช่น มัธยมศึกษา อุดมศึกษา เป็นต้น^{๑๔}

๕.๔.๓ ด้านการศึกษาสงเคราะห์

ให้วัดทุกวัดในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ในอำเภอบางกระทุ่ม เป็นศูนย์กลางชักชวนให้ประชาชน ช่วยกันสนับสนุนด้านทุนการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในเขตอำเภอบางกระทุ่ม ได้นำไปเป็นทุนในการศึกษาในระดับต่างๆ^{๑๕} มีการยกย่อง ส่งเสริม ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานการศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร มอบอุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษา แก่เด็กนักเรียน จัดสถานที่ของวัดให้เป็นที่พักอบรมในเรื่องของศีลธรรมแก่เยาวชนและผู้สนใจ จัดหาครูสอนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ มาสอน และรัฐบาลควรมีการสนับสนุนงบประมาณ การศึกษาของพระภิกษุสามเณร และเด็กนักเรียนทุกระดับชั้น^{๑๖} จัดสถานที่ของวัดให้เป็นที่พักอบรมในเรื่องของศีลธรรม โดยการให้มีการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมและจริยธรรม เด็กนักเรียนทุกระดับชั้น และพุทธศาสนิกชนผู้สนใจ โดยมีรัฐบาลคอยจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมอบรม^{๑๗}

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระครูโสภณชยาภรณ์ (มนูญ โสโธโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระครูวิศาลกิจจานุวัตร (ประดับ อุตตสาโร), เจ้าคณะอำเภอสามเภา สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง ปุณณกุลโส, เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระมหาสุทัศน์ อุชจาโร, เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ หมวดไธสง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิธาคม วิ. (สาย กิตติปาโล), เจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ศีลคุณ (เวช ปภากรโ), รองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภณชยาภรณ์ (มนูญ โสโธโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

ควรมีเงินทุนเพื่อการศึกษาสงเคราะห์ไว้อีกส่วนหนึ่งเพื่อการช่วยเหลือโดยตรง และจัดรกรับส่งกับบุคลากรที่จะไปทำการอบรมสั่งสอนเยาวชนเพื่อให้สะดวกต่อการเดินทาง ควรมีปัจจัยในการสนับสนุนให้มีการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรและเด็กนักเรียน ผู้ที่จะเรียนนักธรรม เรียนบาลี และเรียนธรรมศึกษา^{๑๘} ควรมีการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรและเด็กนักเรียน เพื่อที่จะได้นำไปเป็นทุนในการศึกษา และควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรและเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นต่างๆ^{๑๙} และจัดหาทุนให้พระภิกษุสามเณรเพื่อเอาไว้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยต่างๆ เท่าที่สามารถจะทำได้ตามกำลัง^{๒๐} ควรมีการสนับสนุนให้มีการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรและนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ หรือตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับพระภิกษุและคฤหัสถ์ ผู้ที่สนใจในการศึกษา และมีการแจกทุนสำหรับพระภิกษุและนักเรียนผู้ที่สอบนักธรรมและธรรมศึกษาผ่านในแต่ละระดับชั้น^{๒๑}

๔.๕.๔ ด้านการเผยแผ่

วัดทุกวัดในเขตการปกครองของคณะสงฆ์อำเภอบางกระทุ่ม ต้องมีการเผยแผ่ธรรมะ โดยการให้ธรรมะเสียงตามสายของแต่ละวัด เพื่อให้ศาสนิกชนในอำเภอบางกระทุ่มได้เข้าใจถึงแก่นแท้ของหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง^{๒๒} และต้องจัดให้มีการทำบุญทุกวันพระ ปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น โดยเชิญชวนพุทธศาสนิกชนร่วมทำบุญตักบาตร รักษาศีล เจริญเมตตา ภาวนา ฟังพระธรรมเทศนาและปฏิบัติธรรม จัดให้มีการเผยแผ่ธรรมะเป็นประจำทุกวัน โดยการเผยแผ่ธรรมะทางเสียงตามสายของวัดในแต่ละวัด จัดสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมะเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน วัดแต่ละวัดควรนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะให้มากขึ้น เพื่อเปิดรับความรู้ใหม่ๆ ให้กับประชาชนได้เข้าใจถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้ง่ายขึ้น^{๒๓} วัดควรจัดให้มีการเผยแผ่ธรรมะเป็นประจำทุกวัน จัดพิมพ์หนังสือธรรมะหรือหนังสือสวดมนต์แจกจ่ายให้กับประชาชน เพื่อประชาชนได้เข้าใจถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และเพื่อขัดเกลากจิตใจ^{๒๔} ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในส่วนของ

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูวิศาลกิจจานุวัตร (ประดับ อุตตสาโร), เจ้าคณะอำเภอสามเงา สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง ปุณณกุลโส, เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระมหาสุทัศน์ อุชจาโร, เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ หมวดไธสง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิธาคม วิ. (สาย กิตติปาโล), เจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ศีลคุณ (เวช ปภากรโ), รองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๔} สัมภาษณ์ พระครูโสภณชยาภรณ์ (มนู ยโสโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

การเผยแพร่ธรรมะแก่พระภิกษุ และสามเณรเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน และใช้สื่อที่ทันสมัยในการเผยแพร่ธรรมะ เช่น วิทยุกระจายเสียง วารสาร สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น^{๒๕}

ทั้งนี้ก็ควรให้พระภิกษุได้มีการศึกษาหาความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้เผยแพร่ธรรมะให้กับพุทธบริษัททั้งหลายได้เข้าใจมากขึ้น^{๒๖} การเผยแผ่ในเขตคณะสงฆ์อำเภอบางกระทุ่มต้องเป็นไปด้วยดี และมีการประกาศประชาสัมพันธ์จากหอกระจายข่าวของวัดในแต่ละวัด เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องการทำบุญกุศลหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม และยังมีการบรรยายธรรมจากหอกระจายข่าวในตอนเช้า เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจถึงธรรมะ และควรประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า^{๒๗} จัดให้อุบาสก อุบาสิกา ได้ฟังธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาในโอกาสที่มีการทำบุญหรือได้ฟังธรรมจากหอกระจายข่าวจากวัด มีการประกาศเสียงตามสายในแต่ละวัด เกี่ยวกับเรื่องการอบรมธรรมะในวันสำคัญต่างๆ ของพระพุทธศาสนา เพื่อให้ประชาชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรม เพื่อขัดเกลาจิตใจและยังมีการเทศน์เป็นประจำและทุกๆ วันพระ^{๒๘}

๔.๕.๕ ด้านการสาธารณูปการ

วัดทุกวัดต้องให้การดูแล ซ่อมแซม ศาสนสมบัติ ศาสนวัตถุของวัด เช่น ศาลา กุฏิ วิหาร เป็นต้น ที่ชำรุดทรุดโทรม ให้กลับมาอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี มีการแบ่งแยกเขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส และเขตต่างๆ เป็นสัดส่วนตามความเหมาะสมของวัด ส่งเสริมให้วัดเป็นสถานที่สะอาด สงบ ร่มรื่น ร่มเย็น เป็นศูนย์รวมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่วัดและชุมชน วัดต้องเป็นสถานที่ที่แข็งแรง สวยงาม ประหยัด และปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสม^{๒๙} เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร และศิษย์วัด ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลศาสนสมบัติ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน เสนานะ ให้สามารถให้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา และดูแลรักษาความสะอาดบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัดอยู่เสมอ เพื่อให้วัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม เหมาะสำหรับการบำเพ็ญบุญบำเพ็ญกุศลของพุทธศาสนิกชนที่เข้ามาทำบุญในวัด^{๓๐} เจ้าอาวาสควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือสำนักงานและจัดให้มีผู้รับผิดชอบ

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระครูวิศาลกิจจานุวัตร (ประดับ อุตตสโร), เจ้าคณะอำเภอสามเงา สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง ปุณณกุลโส, เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระมหาสุทัศน์ อุษุจาโร, เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ หมวดไธสง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิธาคม วิ. (สาย กิตติปาโล), เจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ศีลคุณ (เวช ปภาโว), รองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

เพื่อให้ความสะดวกแก่ญาติโยมที่มาติดต่อประสานงานกับทางวัด และจัดให้มีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ญาติโยมที่มาทำบุญหรือติดต่อในการบำเพ็ญกุศลต่างๆ^{๓๑}

เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร ไวยาวัจกรวัด กรรมการวัด และศิษย์วัด ต้องช่วยกัน สอดส่องดูแลความเรียบร้อย และดูแลทำความสะอาดบริเวณวัดได้ดูสวยงาม ควรจัดให้มีการทำความสะอาดและปรับทัศนียภาพภายในวัดและรอบนอกบริเวณวัดให้มีความสวยงาม ร่มรื่น เพื่อให้วัดเป็นที่ร่มเย็นสำหรับพระภิกษุสามเณร และญาติโยมที่เข้ามาภายในวัด^{๓๒} มีการปรับปรุงบูรณปฏิสังขรณ์ที่เป็นถาวรวัตถุ เช่น วิหาร อุโบสถ มีการปรับภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม โดยการมีการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ และมีการดูแลทำความสะอาดบริเวณภายในวัดและบริเวณรอบๆ วัด^{๓๓} จัดตั้งคณะกรรมการวัดที่มีความรู้ความสามารถมาควบคุมดูแลในด้านสาธารณูปการร่วมกับพระสงฆ์ภายในวัด และควรควบคุมดูแลการก่อสร้างถาวรวัตถุภายในวัดและที่ธรณีสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย^{๓๔} มีการก่อสร้างและมีการบูรณปฏิสังขรณ์ตามวัดต่าง ๆ อีกทั้งในแต่ละวัดมีการปรับทัศนียภาพด้วยการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ให้ร่มรื่น ร่มเย็น มีการดูแลทำความสะอาดและมีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยในแต่ละพื้นที่^{๓๕}

๔.๕.๖ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ให้การสนับสนุน เช่น สร้างห้องสมุดประชาชน ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ ศาลาประชาคม ศาลาอบรมธรรม เป็นต้น และจัดตั้งกองทุนสำหรับไว้ใช้จ่ายในด้านการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไว้ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ และดำเนินการเกี่ยวกับงานฌาปนกิจศพทุกรายที่นำมาตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน^{๓๖} จัดสถานที่ให้มีการอบรมเรื่องโทษของยาเสพติดให้โทษ โดยมีหน่วยงานทางราชการคอยสนับสนุนอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจกับผู้ที่มีปัญหา และให้ความรู้สั่งสอนกับผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องยาเสพติดและอบายมุขต่างๆ อีกทั้งควรมีผู้สนับสนุนในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บริเวณรอบวัด และจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ระหว่างวัดและชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างวัดกับชุมชน^{๓๗} สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บริเวณรอบวัด

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูโสภณชยาภรณ์ (มนูญ โสธโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระครูวิศาลกิจจานุวัตร (ประดับ อุตตสาโร), เจ้าคณะอำเภอสามเฒ่า สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง ปุณณกุลโส, เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาสุทัศน์ อุชจาโร, เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ หมวดไธสง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระเทพสิทธิธาคม วิ. (สาย กิตติปาโล), เจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ศีลคุณ (เวช ปภาโว), รองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

เช่น การจัดสร้างสถานที่เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ลำบากและเดือดร้อน จัดสร้างศาลาประชาคมเพื่อสำหรับไว้ใช้ในการประชุมต่างๆ ภายในชุมชน เป็นต้น ควรมีผู้สนับสนุนในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บริเวณรอบๆ วัด เช่น ศาลาอบธรรม ศาลาประชาคมในชุมชน ห้องสมุดประชาชน หรือซุ้มร้านค้า เพื่อให้ประชาชนภายในชุมชนได้ค้าขาย^{๓๘}

ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการสาธารณสงเคราะห์ขึ้นมาโดยเฉพาะ รวมถึงสนับสนุนเงินทุนในการก่อสร้างซ่อมแซมถนน ประปาหมู่บ้าน และกองทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพชุมชน^{๓๙} ต้องมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชนซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ของชุมชน และต้องดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ด้วยการพัฒนาหมู่บ้าน สร้างถนน ขุดลอกคูคลอง เป็นต้น^{๔๐} จัดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่มีปัญหาและความเดือดร้อนตามความสมควรที่ทำได้^{๔๑} คณะสงฆ์ในเขตการปกครองในแต่ละพื้นที่ได้สนับสนุนให้มีการสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ประชาชน ชาวบ้าน ได้ใช้ประโยชน์ เช่น ห้องสมุดประชาชน ศาลาธรรมทาง หรือส่งเสริมให้มีเครื่องออกกำลังกายตามบริเวณลานวัด และยังมีการสร้างศาลาเพื่อใช้ประโยชน์ภายในชุมชนนั้นๆ เพื่อใช้ในการประชุมหรืออบรมในกิจกรรมต่างๆ^{๔๒}

สรุปว่า ด้านการปกครอง พระภิกษุสามเณรภายในวัดต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส และผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดี และควรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางคณะสงฆ์ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดทุกประการ ด้านการศาสนศึกษา การสร้างหรือหาสถานที่ศึกษาให้พอเพียงต่อการศึกษาเพื่อเป็นที่เรียนของพระภิกษุสามเณร เจ้าอาวาสควรให้การสนับสนุนการศึกษาพระธรรมวินัยตามที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ การส่งเสริมให้มีการเรียนนันทกรรม บาลี และธรรมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร และนักเรียน ด้านการเผยแผ่ การให้มีการเผยแผ่ธรรมเป็นประจำทุกวัน โดยการเผยแผ่ธรรมะทางเสียงตามสายของวัดในแต่ละวัด จัดสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมะเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน ด้านการสาธารณูปการ การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ตามสถานที่วัดต่างๆ อีกทั้งในแต่ละวัดต้องมีการปรับทัศนียภาพด้วยการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ให้อากาศร่มรื่น ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ที่วัดและชุมชนในเขตรอบๆ วัด สามารถมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เช่น สร้างห้องสมุดประชาชน ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ ศาลาประชาคม ศาลาอบธรรม เป็นต้น

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภณชยาภรณ์ (มนู โยโสธโร), เจ้าคณะอำเภอเมืองตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระครูวิศาลกิจจานุวัตร (ประดัด อุตตสาโร), เจ้าคณะอำเภอสามเภา สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

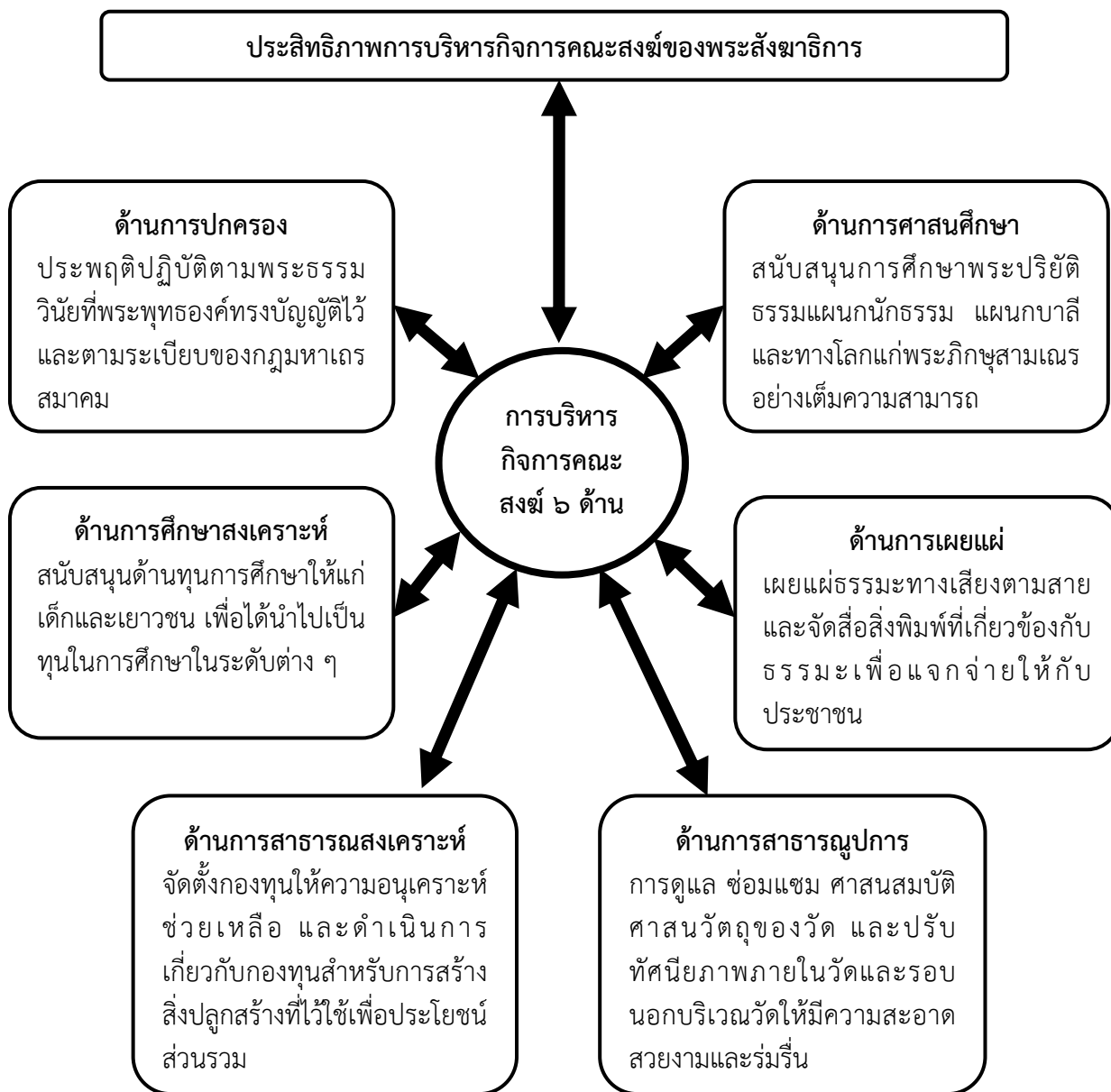
^{๔๐} สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง ปุณณกุลโส, เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระมหาสุทัศน์ อุชจาโร, เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตาก สังกัดมหานิกาย, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ หมวดไธสง, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ใน อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ แสดงให้เห็นประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก คือ ตัวชี้วัดพระสังฆาธิการ ในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ได้บริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ เพื่อให้แต่ละด้านเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดังตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัย จึงสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยตามรายด้านทั้ง ๖ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านการปกครอง พระภิกษุสามเณรภายในวัดต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือ เจ้าอาวาส และผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการเคารพเชื่อฟัง และควรประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางคณะสงฆ์ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดทุกประการ

๒) ด้านการศึกษา การสร้างหรือหาสถานที่ศึกษาให้พอเพียงต่อการศึกษาเพื่อ เป็นที่เรียนของพระภิกษุสามเณร เจ้าอาวาสควรให้การสนับสนุนการศึกษาพระธรรมวินัยตามที่ พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ และส่งเสริมให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรมชั้นตรี โท เอก แผนกบาลี และทางโลก แก่พระภิกษุสามเณรอย่างเต็มความสามารถและตามความเหมาะสม

๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ การส่งเสริมให้มีการเรียนนักธรรม บาลี และธรรมศึกษา สำหรับพระภิกษุสามเณร และนักเรียน รวมถึงการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรและ เด็กนักเรียน เพื่อที่จะได้นำไปเป็นทุนในการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณรและเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นต่างๆ

๔) ด้านการเผยแผ่ การให้มีการเผยแผ่ธรรมเป็นประจำทุกวัน โดยการเผยแผ่ธรรมะ ทางเสียงตามสายของวัดในแต่ละวัด จัดสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมะเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน วัดแต่ละวัดควรนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะให้มากขึ้น เช่น การเผยแผ่ธรรมะ ออนไลน์ โดยการใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมโยงกับระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๕) ด้านการสาธารณูปการ การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ตามสถานที่วัดต่างๆ อีกทั้งในแต่ละวัดต้องมีการปรับทัศนียภาพด้วยการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ให้ร่มรื่น ร่มเย็น มีการดูแลทำความสะอาดและมีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใย ชุมชนประจำตำบลในแต่ละตำบล เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำแต่ละชุมชน

๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ ที่วัดและชุมชนในเขตรอบๆ วัด สามารถมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เช่น สร้างห้องสมุดประชาชน ศูนย์ เด็กก่อนเกณฑ์ ศาลาประชาคม ศาลาอบรมธรรม เป็นต้น ส่งเสริมการปรับปรุงถนนหนทางตาม หมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนเดินทางได้สะดวก จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือความเดือดร้อนของชุมชน

สรุปโดยรวมทั้ง ๖ ด้าน ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบ้านตาก จังหวัดตากนั้น ต้องดำเนินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงามและมีประสิทธิภาพ โดยต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางคณะสงฆ์ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดทุกประการ ๑) ด้านการปกครอง พระภิกษุสามเณรภายในวัดต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส และผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการเคารพเชื่อฟัง ๒) ด้านการศาสนศึกษา เจ้าอาวาสควรให้การสนับสนุนการศึกษาพระธรรมวินัยตามที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ และส่งเสริมให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรมชั้นตรี โท เอกแผนกบาลี และทางโลก แก่พระภิกษุสามเณรอย่างเต็มความสามารถและตามความเหมาะสม ๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ การส่งเสริมให้มีการเรียนนักธรรม บาลี และธรรมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรและนักเรียน รวมถึงการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรและเด็กนักเรียน เพื่อที่จะได้นำไปเป็นทุนในการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรและเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นต่างๆ ๔) ด้านการเผยแผ่ จัดซื้อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมะเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน วัดแต่ละวัดควรนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะให้มากขึ้น ๕) ด้านการสาธารณูปการ การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ตามสถานที่วัดต่างๆ อีกทั้งในแต่ละวัดต้องมีการปรับทัศนียภาพด้วยการปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ให้ร่มรื่น ร่มเย็น มีการดูแลทำความสะอาดและมีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนประจำตำบลในแต่ละตำบล เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำแต่ละชุมชน ๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ที่วัดและชุมชนในเขตรอบๆ วัด สามารถมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ส่งเสริมการปรับปรุงถนนหนทางตามหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนเดินทางได้สะดวก จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือความเดือดร้อนของชุมชน